TROIA, ÎNTÂMPLĂTOR

de Cătălin Ionescu

1.

- Eşti sub influenţa poveştilor de adormit copiii, spuse profesorul.

- Este chiar atât de improbabilă teoria mea? întrebă Alex, răbdător.

Trecuse multă vreme de la publicarea articolelor sale în revistele de specialitate. Iar reacţia fusese, de cele mai multe ori, de respingere violentă.

- Te interesează într-adevăr motivul reţinerilor mele? făcu obosit profesorul de Istorie de la Universitatea din Delhi.

- Da, domnule profesor.

- În primul rând mă îndoiesc, şi asta în ciuda realizărilor dumitale, că înţelegi ceea ce trebuie din istoria şi mitologia indiană.

Alex privi la rându-i plictisit rafturile bibliotecii încărcate din biroul decanului.

- Stăpânesc, printre altele, sanscrita şi greaca veche, domnule profesor.

- Da, dar esti atât de european... murmură celălalt.

Arheologul îl privi uimit.

- Vremea Agartthei a trecut cam de multişor, domnule profesor!

- Nu mă înţelege gresit, domnule Pole, se apără profesorul. Sunt, ca şi dumneata, om de ştiinţă şi nu un speculant al secretelor îngropate şi păstrate neatinse până azi de societăţi ezoterice. Dar, cum să-ţi spun, antardhana nu este tabernacolul.

- Nu caut Arca Pierdută, domnule profesor. De ce amestecaţi filmele cu realitatea? Eu v-am vorbit la modul cel mai serios.

- Lasă-mă să termin, tinere. Ceea ce voiam să-ţi spun este faptul că antardhana nu este decât un simbol.

- Şi dacă este mai mult decât atât?

- Ce? Un dezintegrator atomic? Un laser? O armă fabuloasă uitată de extratereştrii care au întemeiat mitologia şi cultura vedică şi au dezvoltat puterile umane spre ţeluri psihice obscure? Am auzit, de atâtea ori, aceste vorbe. Nici măcar nu eşti original, tinere.

- Deci nu vreţi să mă ajutaţi?

Alex se ridicase în picioare.

- Cu ce?

Bătrânul făcu un semn de neputinţă, apoi continuă:

- Oricum vei face ce vrei. Sapă la Mohenjo-Daro. La Harappa. Unde pofteşti. Ştii foarte bine că aceste localităţi sunt dincolo, în Pakistan. Iar în Pakistan nu-i o situaţie prea grozavă. Dar în fond, nici noi nu suntem chiar un model de democraţie occidentală. Nici măcar eu, vezi? Şi ceva însă îmi spune că nu te vei opri. Că vei răscoli toată valea Indului. Ce mai aştepti de la mine?

- Nu asta am vrut de la dumneavoastră, domnule profesor. În nici un caz, lecţii despre sistemele politice, pentru că sunt chestiuni care nu mă interesează.

- Atunci ce te interesează? Să te aprob? Te-am ascultat cu atenţie, dar argumentele dumitale îmi par extrem de firave.

- Şi, în concluzie, chiar consideraţi că totul este o prostie?

Bătrânul indian îl privi cu atenţie preţ de câteva clipe.

- Poate că nu. Te ajută la ceva?

Alex tresări.

- Deci ştiţi mai multe?

Profesorul oftă.

- Dacă, prin cel mai absurd caz, ai descoperi ceva, urmele acestei arme fabuloase, la ce ţi-ar folosi?

Alex îşi aranjase între timp ţinuta şi se îndreptă spre uşă.

- Vedeţi, domnule profesor, am citit în reviste vechi articolele dumneavoastră despre posibilitatea existenţei unor urme reale ale epopeilor sanscrite. Vorbeaţi în clar despre narayana, pushpaka vimana şi chiar, dacă nu mă înşeală memoria, despre antardhana.

Profesorul surâse.

- Sunt multe minuni în lume, iar pe unele le traversăm zilnic cu ochii orbi... Nu avem, poate, deschişi ochii spiritului. Astfel, poţi uşor confunda tabernacolul cu o stâncă oarecare.

Alex se înroşi.

- Bineînţeles. Iar Agarttha o pot confunda cu metroul de sub Himalaya!

Ezită o clipă, apoi se calmă. În fond el venise după ajutor.

- Mă iertaţi. Desigur, şi eu plec de la câteva ipoteze simple. Că Mahabharata, Ramayana şi toate celelalte nu sunt

numai legende. Şi, domnule profesor, guvernul pakistanez m-a autorizat să efectuez săpături pe valea Indului. Chiar şi militarii sunt interesaţi de istorie, uneori chiar mai mult decât istoricii de profesie. Vă cer scuze pentru timpul pe care vi l-am răpit.

Se ridică şi păşi spre ieşire.

- Domnule Pole!

Încremeni în uşă, apoi se întoarse spre decan, aşteptând.

- Pentru a ajunge la sublim, tinere prieten, nu este nevoie să sapi în ţări străine. E suficient să...

Pole aşteptă un timp, dar profesorul nu mai continuă.

- La revedere, domnule profesor.

Uşa se închisese în spatele lui când bătrânul murmură:

- ...Să aştepţi neaşteptatul, domnule Pole...

2.

- Şantierele astea mă fac să mă gândesc că, în fond, arheologia este o industrie care produce Istoria, îi mărturisi lui Alex Pole trimisul oficial al Universităţii din Lahore.

Stăteau amândoi de vorbă, urmărind forfota oamenilor care săpau. Iar Alex se amuza.

- Mda, tot aşa cum stiloul secretă cerneala, nu? Poate că da, deşi uneori mă întreb şi eu dacă nu cumva descoperim ceea ce dorim şi nu ceea ce există cu adevărat.

- Nu vă înţeleg...

- Poate că Troia, întâmplător, a fost o cetate oarecare. Poate că nici nu a fost nici un război, ci a pierit datorită unui cutremur, de pildă. Poate că Homer a fost un scriitor de science fiction şi nu un cronicar...

- Bine, dar şi dumneavoastră procedaţi ca Schliemann, porniţi de la ficţiune încercând să-i dovediţi veridicitatea.

Pole oftă.

- Nu vreau sub nici o formă să fiu nepoliticos, dar guvernul ţării dumneavoastră m-a înclinat spre aceste gânduri. Nu mă aşteptam defel ca oficialităţile dumneavoastră să-mi acorde atât de uşor aprobarea de săpături. Nu vă judec modalităţile de guvernare, dar am senzaţia că istoria are, la dumneavoastră, valenţe politice.

Dădu din umeri, şi continuă, prefăcându-se că nu observă aerul încurcat al universitarului.

- Dar vorbeam de fapt de Schliemann. Ştiţi, dispun de tehnici de sute de ori mai perfecţionate decât Schliemann şi plec de la surse mult mai sigure şi totuşi, de atâtea luni, nimic...

Exact în acel moment Jensen, asistentul său, veni în fugă.

- Acolo... articulă cu greu, un sunet metalic...

Coborâră cu toţii, înfriguraţi. Lucrătorii dezgropau deja un obiect nu prea mare. Avea o forma paralelipipedică. Alex îl luă cu grijă. Părea să fie un bloc metalic, extrem de uşor. Aluminiu? Îl ridică cu ambele braţe spre lumină, privindu-l încordat. Şi brusc, Universul îşi schimbă faţa, transformându-se într-un întuneric absolut în care Pole nu era decât o stană de piatră.

3.

Alex Pole sesiză îndulcirea nuanţei de întuneric. Apoi îşi dădu seama că redevenise stăpânul propriului său corp. Încercă să-şi reamintească cele intâmplate şi reuşi fără nici o dificultate. Ridicând cutia aceea în braţe leşinase şi se trezise aici... Dar nu era la spital. Curios, stătea în picioare, lângă o coloană. Şi se afla într-un soi de templu... Apăru şi o tânără, îmbrăcată într-un fastuos costum antic. Ce naiba se întâmpla cu el?

- Domnişoară! o apelă Pole pe tânăra care nu părea să-l fi observat încă.

Ea se sperie şi scăpă jos vasul pe care îl ducea. Întoarse capul şi-l privi îngrozită. Din vasul spart se simţeau miasme puternice, necunoscute. Fata deschise gura şi murumură ceva. Alex nu înţelese.

- Do you speak English, miss? încercă Pole.

Ea se dădu câţiva paşi înapoi. Nu mai era la fel de îngrozită, dar i se citea încă teama pe faţa ei. Pronunţă din nou aceleaşi cuvinte, pe care Alex le înţelese de data aceasta. Erau în greaca veche.

- Cine eşti tu, străine, cel care te ascunzi aici?

O farsă? Dar cine să-i monteze pe valea Indului o farsă atât de sofisticată?

- Cine eşti tu, fată? articulă greoi Alex în limba veche.

Tânăra tresări iar, speriată.

- Pe mine mă cunoaşte toată lumea aici. De unde vii, străine? Din afara cetăţii? Eşti iscoadă?

Cetate? Care cetate? Simţi că-şi pierde răbdarea.

- Destul cu joaca. Cu cine mă pot înţelege omeneşte aici?

Vorbise iar în engleză şi fata îl privi uimită. Enervat, formulă în greceşte:

- Unde mă aflu?

Scoase din buzunar o ţigară şi şi-o aprinse cu bricheta. Tânăra tresări îngrozită, văzând flacăra.

- Stăpâne, eşti zeu! O mărite zeu!...

Se aruncase în genunchi la picioarele lui Pole.

- Nu sunt zeu. Mă numesc Pole şi...

- Mărite Apollon! îl intrerupse fata. Sunt mândră că ochii tăi luminoşi mă privesc... Şi înfăţişarea ta de acum este la fel de frumoasă pe cât se spune în cântece...

Alex rămase cu gura căscată. Pentru prima oara în viaţa lui o femeie îi făcea complimente în greaca veche.

Dar parfumul degajat de vas devenise pregnant. Un miros cu rezonanţă orientală, care parcă îi săgeta trupul, şi i se făcuse cald... Aruncă înciudat ţigara. Senzaţia de rău nu-l părăsi însă.

- Cine eşti tu, copilă? murmură Alex stins.

- Cassandra, mărite zeu. Fiica regelui Priam.

Arheologul avu atunci sentimentul absurd că fata aceasta nu glumea, că totul era adevărat şi că se afla, într-adevar, în vechea Troie. Dar spiritul lui se lăsă iar furat de miros. Poate că, mai curând, visa... Iar tânăra aceasta... O femeie oarecare. O femeie frumoasa. Troia. Cassandra. Ce conta un nume?

- Cassandra, esti frumoasă...

- Râzi de mine, zeule Apollon... Sunt atâtea muritoare mai frumoase decât mine...

Dacă ar fi fost lucid, poate ar fi descifrat nuanţa de cochetărie din glas. Dar Pole era pe jumătate adormit.

- Cassandra, cetatea va fi distrusă, Hector şi Paris vor muri, zidurile vor fi arse şi tu...

Călătorise în timp? Nu, visa... Un vis frumos... Un vis fantastic...

- Mărite zeu... Puternice Apollon...

Cine vorbea? El? Cassandra? Întinse mâna să o atingă dar în faţa lui începură să joace lumini multicolore, violente, şi el intră iar în peştera întunericului absolut...

4.

Alex Pole deschise ochii şi nu percepu la început decât negrul presărat cu scânteierea stelelor. Se afla întins pe o câmpie. Simţea iarba de sub el. Se ridică şovăielnic, capul îl durea îngrozitor, dar starea aceea de irealitate îl părăsise. Închise ochii, încercând să se concentreze. Îşi amintea perfect ceea ce se întâmplase anterior, dar nimic nu-i era totuşi clar. Unde se afla? Privi în jur, în lumina palidă a lunii. Nu prea departe, valurile mării se spărgeau de ţărm, iar în partea opusă se distingeau focurile unei tabere uriaşe. Dar nimic nu semăna cu valea Indului. Şi avu senzaţia stupidă că într-adevăr călătorise în timp şi în spaţiu şi că se întâlnise în mod real cu Cassandra. Real? Ce însemna aici, real?

Apoi firul raţionamentului lui Pole făcu un salt brusc. Istoria vorbea de faptul că Apollon o dorise pe Cassandra, oferindu-i în schimbul dragostei ei, darul profeţiei. Fiind refuzat, zeul a blestemat-o să-şi păstreze harul, dar să nu fie crezută de nimeni... Cassandra, sau mitul dramei celei care ştie şi nu poate interveni cu nimic... Iar el îi spusese că Troia va pieri şi... Absurd. Ca şi confuzia dintre numele lui şi cel al zeului soare. Totul nu avea nici o noimă.

Se afla într-adevăr în Turcia, pe dealul unde peste câteva milenii se va înălţa localitatea Hisarlâk? Ajunsese în jurul anului 1190 î.H.? Data însă nu era defel sigură. Troia s-ar fi putut foarte bine situa şi undeva pe la mijlocul sau chiar începutul mileniului al doilea înainte de Hristos. Şi mai ales, cum ajunsese aici? Antardhana, sau blocul descoperit lângă Mohenjo-Daro, era o maşină de călătorit în timp? Care funcţiona?

- Nici o mişcare, străine!

Oşteanul se ivise pe neaşteptate în preajma sa. Îl ameninţa cu o suliţă ascuţită, păstrând o figură încruntată. Bineînţeles, gândi Pole, şi o suliţă poate ucide.

- Eşti iscoadă, nu? Ilionii...

Pole se hotărâ brusc.

- Nu sunt iscoadă. Sunt neguţător venit de departe şi am fost prins de tâlhari în mijlocul mării. Au vrut să mă omoare, dar s-au îmbătat şi corabia s-a lovit de stânci. M-am strecurat într-o barcă şi am ajuns aici. Nu ştiu cine sunteţi şi ce război duceţi.

Oşteanul păru nehotărât.

- Într-adevăr, străine, limba pe care o vorbeşti nu seamănă cu cea a ilionilor. Te voi duce dară la stăpânii mei şi ei îţi vor hotărî soarta.

- Cine sunt ei?

- Puternicul rege Agamemnon, fiul lui Atreu şi fratele său, bălanul Menelaos, soţul prea frumoasei Helene, răpită de nevolnicul Paris, împreună cu însoţitorii lor: eroul Ahilleus, invincibilul, înţeleptul rege Nestor, isteţul Odysseus, vitejii Aiax de la Salamina, fiul lui Telamon şi Aiax din Locrida, fiul lui Oileu, nobilul Patrokles şi bravii Diomedes, Idomeneus, Meriones, Eurypylos...

Alex strânse din dinţi, pierzând şirul de nume înşirate cu emfază de soldat. Numele îi erau familiare, dar coşmarul nu dădea semne de încheiere. Ce căuta el în Troia, adică în Ilion - după numele grecesc - sau în Turcia? Ultima dată era în Pakistan. Ultima dată însemna că va fi acolo peste vreo 3000 de ani. Sau 4000. Mai conta? Totuşi, de ce-l adusese aici antardhana?

Între timp se apropiaseră de tabără. Omul îl conduse precaut printre corturi, spre zona centrală, unde se aflau corturile regale. Acolo, la o masă lungă, se găseau căpeteniile ahee. Înclinându-se, oşteanul se prezentă celui din capul mesei, un bărbat înalt, spătos, dar cu ochii tulburi din cauza băuturii. Alex, la rândul lui îi repetă povestea pe care i-o servise oşteanului.

- De unde vii, străine? întrebă cu glas sigur, Agamemnon.

- De departe, mărite rege, dinspre soare răsare.

- Văd că nu eşti iscoadă, iar straiele tale arată că într-adevăr vii de departe. Stai la masă şi ia din bucate că ţi-o fi foame. Ai trecut prin destule şi aici te afli în puternica tabără ahee.

Alex mulţumi printr-o plecăciune şi se întrebă, în sinea sa, cam cât timp ar fi supravieţuit acolo fără vastele sale cunoştinţe de greacă veche şi istorie antică...

- Şi cum te numeşti, străine?

Pole făcu imediat asocierea între numele său şi cel al zeului soare, Apollon, aşa că răspunse precaut:

- Alexis, din neamul lui Poliensis, mărite rege.

Un bărbat de la masă tresări şi-l privi fix, cu intensitate. Alex îi sesiză ochii care trădau o inteligenţă vie, ascuţită, în

contrast evident cu figurile buhăite de băutură ale celorlalţi. Privirea aceea de foc îl ţintui o clipă, apoi îl părăsi, lăsându-l descumpănit. Dar căutătura aceea pătrunzătoare îi păruse a fi cunoscută, dar nu reuşi să o asocieze cu nimeni din memoria sa.

O voce se ridică nerăbdătoare, continuând discuţia întreruptă de sosirea lui Alex.

- Spune Kalhas, spune profetule, vorbele tale sunt adevărate, lămureşte această pricină de sfadă.

- Viteze Aiax, vorbele îţi sunt pe măsura faptei, dar eu nu sunt un războinic destoinic, ci doar un truditor pe drumurile fără pulbere ale zeilor... Şi sunt multe lucruri pe care nu le ştiu, sau de care mă tem..., răspunse necunoscutul care îl privise atât de intens pe Alex.

O umbră se ridică masivă, acoperind focul.

- Vorbeşte Kalhas, răspunde la întrebarea lui Menelaos: care este cea mai frumoasă dintre femeile aheilor?

- Puternice Ahilleus, astfel de vorbe pot face mult rău.

- Nu, profetule, adevărul nu supără pe nimeni, se înfierbântă Ahilleus. Spune!

Menelaos, pe jumătate beat, ridică la rându-i vocea:

- Cine, vitejilor, se bucură de desfătările celei mai frumoase femei? Cea mai înfocată şi pricepută în meseriile muiereşti?

- Taci, Menelaos, porunci calm Agamemnon. Mai bine te-ai duce şi te-ai culca, căci Dionysos ţi-a tulburat minţile. Şi Helene a ta este tot în braţele lui Paris, adăugă, zâmbind cu cruzime.

Dar nu părea supărat. Mai degrabă amuzat.

- Spune Kalhas, cine este cea mai frumoasă roabă?

- De ce nu îi cereţi părerea lui Odysseus cel isteţ?

- Odysseus nu are nici o roabă frumoasă, bubui nerăbdător Ahilleus. N-o ţine decât pe Tarentis, slăbănoaga. Singura femeie care ar fi putut fi zeiţă dacă ar fi fost nemuritoare este Briseis a mea.

Agamemnon interveni, golind pocalul.

- Fiica regelui Hrises, prea frumoasa Hriseis, roaba mea, este de departe cea mai ispititoare şi mai pătimaşă dintre femeile din tabără - şi poate din tot Argosul şi Mykenosul.

Ahilleus pufni, trântind un pumn formidabil în masă.

- O bălană! Cum poate fi o femeie cu părul bălai cea mai frumoasă?

Agamemnon se ridică şi el în picioare.

- Cum?! Ahilleus, bagă de seamă, sunt din neamul atrizilor şi judecata mea este cea bună. Hriseis a mea este cea mai sălbatecă şi înfocată.

Menelaos zvâcni, cu un gest imprecis.

- Ba Semelisis! facu râgâind. Roaba mea din...

Mai mulţi meseni izbucniră în râs, şuşotind între ei. Nu prea semăna cu un soţ care pornise un război, pentru că fusese înşelat în onoarea lui...

Ahilleus însă se înfuriase de-a binelea.

- Briseis! Frumuseţea nu are altă regină decât pe zeiţa Aphrodite...

- Ahilleus ajunge poet în faţa îmbujoratei Briseis, făcu o voce batjocoritoare.

- Tăceţi! urlă Ahilleus.

Era într-adevăr înspăimântător. Îşi trăsese sabia pe jumătate din teacă şi privea cu ochii holbaţi în jur.

- Kalhas, spune totuşi, cine e cea mai frumoasă? continuă Agamemnon. Hriseis, nu, de bună seamă?...

- Hriseis ar trebui dată înapoi marelui preot Hrises, tatăl ei, care a venit azi după ea încărcat cu daruri bogate. Ar fi un gest de înţelepciune faţă de poporul lui Hrises, care ne-ar fi de ajutor ca aliat, nu ca duşman, spuse o voce calmă.

Agamemnon strigă mânios:

- Odysseus, n-ai scos un cuvânt toată seara şi acum ţi-au trimis zeii glasul înapoi?

Ceilalţi tăcură, intimidaţi. Marele Atrid nu trebuia contrazis în accesele sale de furie. Alex asculta mirat cearta aceasta stupidă. Ahilleus însă nu avea chef să tacă.

- Kalhas, Oysseus are dreptate, nu? Hriseis ar trebui dată înapoi şi atunci Briseis ar rămâne fără nici o umbră pe chipul ei îmbujorat.

- Înapoierea lui Hriseis ar fi totodată şi un gest de bunăvoinţă faţă de zeul Apollon care este acum tare mâniat pe ofensa adusă preotului său.

Agamemnon goli alt pocal şi-l trânti de pământ.

- Zei?! Pe Hades, Apollon e sus în ceruri şi n-are timp de noi...

Kalhas se ridică, demn.
- Oameni, zeii ne privesc. Apollon e mânios pe noi. Poate că ne urmăreşte de sus, din ceruri... Sau poate ne ascultă, strecurat printre noi...
Alex tresări. Privirea lui Kalhas îl fixa insistent. Dar strigătele lui Agamemnon se făcură iar auzite.
- Cum?! Zeii să fie dară contra mea? Contra aheilor din cauza mea?
Tăcu o clipă, rumegându-şi gândurile. Apoi continuă, cu glasul sugrumat de furie:
- Prea bine! Mâine, Hrises îşi va primi fiica înapoi şi un car de daruri. Dar tu, Ahilleus, pentru că ai vrut să mă păgubeşti de Hriseis şi ai smuls vorbele lui Kalhas vei rămâne cel pagubit. Vei scoate din cortul tău pe tânăra Briseis, cea mai frumoasă roabă ahee, care de azi înainte va fi roaba mea. Am hotărât!
Ahilleus îşi scoase sabia de tot din teacă. Dar Aiax şi Odysseus săriră spre el, şoptindu-i câteva cuvinte. Ahilleus împietri cu sabia în mână. Bătrânul Nestor încercă să spună şi el ceva.
- Agamemnon, mare rege, nu căuta să iei cu sila ceea ce aparţine unui prieten. Iar tu, Ahilleus, nu te împotrivi marelui nostru stăpân.
- Nu, bătrâne, răspunse Ahilleus cu voce surdă. Nu mă voi opune. Dar să ştii, rege care ai femei multe, care eşti ultimul la bătălie şi primul la pradă, că de mâine sabia şi suliţa mea nu vor mai împărţi moartea printre ilioni, până când nu-mi va fi spălată ruşinea asta... Şi tu, rege Agamemnon, te vei căi amarnic... Vai, ţie, rege!
Îşi băgă sabia în teacă şi plecă clătinându-se pe picioarele-i solide. Toţi ceilalţi se ridicară îmbufnaţi. Seara se terminase prost de tot. Alex simţi o mână pe umăr. Se întoarse şi întâlni privirea lui Odysseus.
- Străine, te poftesc în noaptea asta în cortul meu, căci altundeva nu ai unde dormi. Şi poate îmi vei povesti lucruri minunate din depărtările pe care le-ai străbătut...
Alex simţi oboseala acumulată în el şi surâse recunoscător.
- Mulţumesc, Odysseus.

5.

- Ţi-e somn, nobile Alexis?

- Mi-a mai trecut, Odysseus, şopti Alex.

Vocile izvorau din întunericul cortului. Sclava Tarentis se retrăsese în colţul ei, după ce le spălase picioarele şi în scurtă vreme i se auzise respiraţia regulată a somnului. Alex însă vorbise mult cu Ulise. Îi povestise, jumătate în glumă, jumătate în serios, întâmplări din Mahabharata, pe care Odysseus le ascultase cu nesaţ. Apoi tăcuseră o bună bucată de vreme. Alex începuse să se gândească iar la situaţia sa. Ce căuta în asediul Troiei? Ridică din umeri şi oftă încetişor. Putea înnebuni foarte uşor în felul acesta. Ulise îl simţise.

- Străine, eşti om luminat şi înţelept. Se vede după cele povestite. Dar mă întreb, cum de cunoşti tu toate aceste lucruri? Istorii pierdute în negura timpului... Ştii, pe când te ascultam, am avut impresia că eşti, cum să zic?, parcă din alt tărâm. Ca şi Kalhas, profetul.

Alex tresări.

- Kalhas? Dar ce spune el?

- Vorbeşte uneori despre viitor. Dar nu este prea sigur de el. Uneori spune că nu ştie ce se va întâmpla, însă eu cred că nu vrea să spună. Odată l-am întrebat dacă aheii vor câştiga războiul.

- Şi?

- A zâmbit şi mi-a răspuns în doi peri că, da, se poate spune şi aşa. Dar asta ce înseamnă, da sau nu?

Alex căzu pe gânduri, dar Ulise continuă:

- Apoi mi-am zis că, în fond, era simplu, şi ar fi trebuit să ştiu şi eu acest răspuns. Un război nu este câştigat de nimeni, niciodată. Toţi pierd câte ceva...

- Kalhas are dreptate. Dar tu simţi, Odysseus, că vei apuca sfârşitul războiului şi te vei întoarce acasă...

Ulise tăcu un timp, apoi zise, ca prin vis:

- Străine, ai şi nu ai dreptate. Îmi doresc să se termine acest război stupid. Dar aici, în colţul ăsta de lume, simt că eu nu mai am demult casă... Nu mă voi întoarce în Ithaca... Am să-mi iau corăbiile şi voi pleca pe mări... Vreau să ajung la capătul lumii, dacă va fi existând acel capăt, şi acolo să-mi dea şi mie Chronos din ştiinţa lui, aşa cum ţi-a dat şi ţie... şi lui Kalhas...

Alex nu se putu opri să nu întrebe:

- Şi familia? Şi soaţa ta?

- Penelope? zâmbi amar Odysseus. A preferat întotdeauna să coasă decât să stea în preajma mea... Băiatul a fost mereu departe de mine... Mai curând mi-e dor de câinele meu... Crezi că altminteri nu găseam eu ceva mai bun ca să-i păcălesc pe oamenii ăştia şi să nu vin aici?

Tăcu, gânditor, şi Alex închise şi el ochii. Odată cu pleoapele sale, ceva căzu peste lume şi Alex ştiu că Odysseus nu avea să-l mai găsească dimineaţa, în cortul său.

6.

De data aceasta Alex Pole se regăsi destul de repede. Încă nu putea deschide ochii, trupul nu îl mai asculta, dar mintea îi era limpede, de parcă dormise un somn foarte odihnitor. Într-un fel era fascinat de visul acesta. Pentru el, ca istoric, era un noroc fabulos. Dar dacă, totuşi, nu era decât un vis şi acum se trezise?

Reuşi să deschidă ochii şi o recunoscu imediat pe Cassandra, care, la rându-i, nu păru foarte mirată că îl revede. Explicaţia veni pe dată.

- O, Apollon, mi-ai ascultat ruga! Ce bun eşti că ai pogorât din ceruri din nou la mine!

Se afla într-un templu, ascuns după nişte coloane.

- Nu m-au crezut, puternice Apollon! Nu m-a crezut nimeni! Le-am spus că Hector va pieri. Dar moartea lui Patrokles parcă le luase minţile. Ca şi răpunerea lui Licaon de către crudul Ahilleus. Oare toţi fii lui Priam sunt dară, sortiţi morţii?

Alex întoarse privirea. Rolul acesta nu era pentru el. Cassandra continuă:

- În piaţă a fost aprins rugul. Andromahe îşi smulge pletele de durere lângă trupul fratelui meu, soţul ei. Iar tatăl nostru, Priam...

Se înecă şi nu mai putu să continue. Alex întrebă aproape fără rost:

- Cum a murit Hector?

- Nu ştii, mărite? În lupta cu Ahilleus s-a împiedicat de o piatră şi a căzut. Atunci l-a răpus Ahilleus.

Alex îşi imagină scena. Ironică moarte. Homer avusese grijă să treacă sub tăcere multe aspecte. Chiar prea multe. Dar,

la urma urmei, când trăise Homer? La câte sute de ani de la distrugerea Troiei?

- Ce urmează, puternice zeu? De ce voia voastră este atât de aspră cu noi?

Pole coborâ ochii.

- Ilionul va pieri. Nu peste multă vreme.

- De ce? ţipă fata. De ce?

- Nici ceilalţi nu vor fi fericiţi. Marele Agamemnon va fi ucis la întoarcere de soaţa sa, Klytaimnestra, Ahilleus va fi răpus în curând în faţa Ilionului...

- Dar noi? îl întrerupse fata. Noi?

- Tu vei supravieţui, Cassandra...

- Uneori, moartea este mai bună decât viaţa. Salvează cetatea, mărite Apollon, te implor, salveaz-o! Ia ce vrei de la mine, trupul, sufletul, dar salveaz-o!

- Nu pot, Cassandra... Nu poate nimeni să o salveze...

Fata izbucni într-un hohot de plâns.

- Atunci răzbună-l pe Hector! Ucide-l pe sălbaticul Ahilleus, aşa cum ai promis! Răzbună-l, zeule soare!

Alex tresări. Legenda istorisea sfârşitul lui Ahilleus, răpus de o săgeată trasă de zeul Apollon. Şi asta însemna că el era cel care trebuia să-l ucidă pe Ahilleus!

Deschise gura să-i explice Cassandrei că nu a promis că el îl va omorî pe Ahilleus, dar templul dispăru brusc şi Alex se trezi iar aruncat în ţesătura spiralată a timpului.

7.

Îşi reveni destul de repede, ajutat şi de larma grozavă din jur. Ţipete, urlete, zăngănit de săbii, nechezat de cai, bufniturile înfundate ale lănciilor izbind în scuturi. Se afla de data aceasta în afara zidurilor Troiei, asaltată din toate părţile de ahei. Îl stăpânea o stare confuză, o derută lăuntrică. Pe de-o parte, spectacolul îl atrăgea ca un magnet. Pe de altă parte, simţea din plin oroarea războiului: trupuri spintecate, cu măruntaiele revărsate, membre tăiate, capete retezate...

Se întrebă pentru o clipă ce s-ar întâmpla dacă l-ar nimeri vreo săgeată sau l-ar tăia vreo sabie. Înainte de a-şi continua gândul, îl zări pe Ahilleus, cu o armură strălucitoare, care-şi croia drum spre un tânăr aflat la baza zidurilor, înfăşurat într-o

blană de leopard şi care trăgea săgeţi cu mare viteză şi precizie, care bănui că este Paris. Nu, de data aceasta totul era aiurea. Chiar să vrea, cum putea să-l omoare pe imensul Ahilleus? Poate doar cu o mitralieră! Şi Alex se gândi că nu avea rost să asiste cuminte la spectacol.

Smulse sabia unui oştean căzut şi, prinzând o clipă de răgaz, se strecură până aproape de aheu.

- Ahilleus, zeii sunt contra noastră. Fugi în tabăra ahee, bătrânul Nestor e pe moarte, trânti Alex prima minciună care-i venise în minte. Războinicul însă îl privi crunt.

- Aha, ai reapărut, iscoadă, tu care fugi mişeleşte din tabăra care te ospătează? Şi mai îndrăzneşti să mă minţi? Vei pieri chiar de mâna mea!

Ahilleus făcu un pas înapoi să-şi ia avânt, dar se opri, ca fulgerat. Faţa i se schimonosi, scoase un geamăt scurt şi se prăbuşi la pământ. Abia atunci Alex văzu şerpii care îl muşcaseră pe Ahilleus de picior. Acesta nimerise din greşeală într-un cuib de şerpi veninoşi şi armura care-l protejase de săgeţile lui Paris, nu-l mai ajutase cu nimic.

Un oştean de lângă el se răsuci spre Alex şi arheologul recunoscu trăsăturile impenetrabile ale lui Kalhas. Îşi dădu iar seama că profetul semăna bine cu cineva cunoscut, dar imaginea se destrămă şi întunericul începu să-l învăluie lent.

8.

Se afla într-un templu, ascuns într-un colţ întunecat, dar vocile pe care le auzea i se păreau cunoscute.

- Ţi-e foame, cerşetorule?

- Da, stăpână, mi-e foame. Tuturor ne e foame şi frig.

- Cum te numeşti, sărmane?

- Drantes, mărită regină.

- Drantes?...

Vocea masculină avea un timbru grav. Semăna cu glasul trist al lui Ulise. Cealaltă voce era altfel. Feminină, catifelată, dar cu inflexiuni metalice, dure. Dispreţuitoare.

- De ce nu, Drantes... Un nume ca oricare altul... Un bărbat ca oricare altul...

- Şi Deifob este un bărbat ca oricare altul?

- Cerşetorule, ia bine seama, te-aş putea ucide în cele mai crunte chinuri! Sunt stăpâna Ilionului, nu uita acest lucru!

Femeia era Helene. Iar bărbatul trebuia să fie Odysseus, strecurat în Troia, în prima misiune de spionaj consemnată de istorie. De istoria cunoscută de el, se corectă Alex.

- Oamenii spun că Ilionul va pieri. Hector şi Paris sunt morţi, ca şi Licaon. Încet-încet Priam şi-a pierdut aproape toţi fiii.

- Prostule! replică femeia. Nici duşmanii noştri nu o duc mai bine. Patrokles mort, Ahilleus mort, Aiax Telamon mort. Zeul Hades a primit mulţi oşteni ahei, cerşetorule. Şi mă întreb dacă n-ar fi cazul să te primească şi pe tine, Odysseus!

Alex zâmbi în sinea sa. Avusese dreptate. Dar Helene nu se lăsase înşelată.

- Ce mai aştepţi, frumoasă Helene? Cheamă oştenii.

- De ce Odysseus? Da, ai dreptate, mi-e scârbă de Menelaos şi de Atrizii lui şi de războiul ăsta. Dar aş vrea să ştiu ce gândeşti tu.

- E cazul ca războiul să se termine.

Femeia izbucni:

- Odysseus! Lasă vorbele meşteşiugite. Aici suntem numai noi doi. Iar tu, aminteşte-ţi, m-ai iubit pe vremuri.

- Te-am iubit. Eram tânăr şi neghiob.

- Ai face-o iar, acum?

- Acum?

- Acum, aici. M-aş putea dărui ţie. Ai vrea?

- De ce, Helene?

- Pentru că eu fac ce vreau cu viaţa mea. Pe Paris l-am iubit, înţelegi? Menelaos era un beţivan nenorocit, dar cu Paris a fost altceva. Iar Deifob... Trebuia să fie cineva lângă mine, după moartea lui Paris, fie chiar fratele lui...

- Şi eu?...

Alex avu senzaţia că vorbele astea îi scăpaseră lui Ulise fără voia sa.

- Şi tu? repetă femeia. Ai fi putut fi tu. Vrei?

- Nu, Helene. Au trecut atâţia ani... Ai îmbătrânit odată cu mine...

- Ce vrei, Odysseus? ţipă Helene.

- Ilionul. Nu-i destul?

Helene se ridică în picioare.

- Foarte bine! Du-te, Odysseus. Iscodeşte. Măsoară zidurile, fă planuri ale cetăţii, descoase oamenii. Fă ce vrei. Te vei convinge că Ilionul nu poate fi distrus. Voi nu-l veţi cuceri niciodată. Cetatea asta este la fel de puternică şi de mândră ca şi voi, şi atâta vreme cât va exista un singur bărbat în stare să ţină o armă în mână, cetatea va rămâne aici, neatinsă.

- Ilionul va pieri. Zeii au prorocit-o.

Helene făcu un gest dispreţuitor.

- Lasă-i pe zei, Odysseus. Mă dezamăgeşti. Zeii cu cerurile, noi cu pământurile. Ţine minte, isteţule, Ilionul nu va fi cucerit niciodată de ahei. Niciodată! Şi nimeni nu se îndoieşte de asta, în afară poate de micuţa Cassandra. Spune-i asta lui Meneloas. Acum pleacă, regina cetăţii are şi alte treburi de rezolvat.

Ulise ieşi din templu, urmat la scurt timp de Helene. Imediat însă o altă siluetă se ivi din spatele unei coloane, fugind în faţa altarului.

- Zeiţă puternică şi înţeleaptă, spune-i preotesei tale, oare totul este adevărat? Ilionul nu poate fi cucerit şi perfida Helene are dreptate? Atunci de ce m-a minţit zeul Apollon? De ce nu mă crede nimeni? De ce toţi se joacă cu mine, când e vorba de vieţile atâtor oameni, femei şi copii?

Alex simţi compasiune pentru Cassandra şi voi să se îndrepte spre fată, dar întunericul îl învălui brusc şi el închise, resemnat, ochii.

9.

Întunericul persista, nu foarte dens, ci doar ca un crepuscul înaintat, gri-albăstrui. Exista şi nu exista, în acelaşi timp, iar lui i se părea că pluteşte undeva, în aer, deasupra pământului. Imaginea de sub el ondulă puţin şi deodată zări iar Troia, cu zidurile binecunoscute. Cetatea era pustie şi Alex înţelese că era noapte şi oamenii dormeau, visând la grijile lor de toate zilele.

Apoi zări o umbră pe străzile pustii şi de acolo, de sus, o recunoscu pe Cassandra. Fata ieşise îngândurată din templul lui Apollon, singură, luminându-şi drumul cu o torţă. Deodată, dintre două case apropiate apăru un cal nărăvaş care se repezi spre Cassandra, care, speriată, se aruncă lateral. Torţa îi căzu

din mână şi alunecă peste nişte paie care se aflau acolo. Cassandra îşi reveni imediat din sperietură şi văzu paiele în flăcări. Deschise gura să strige după ajutor, dar nu ţipă şi privi câteva momente culoarea văpăii. Alex o auzi însă murmurând ca pentru sine.

Helene a spus că Ilionul nu va cădea niciodată şi l-a convins şi pe isteţul Odysseus... Dar zeul a spus că Ilionul va fi distrus... Oare zeul şi-a bătut joc de mine?... Mai curând Helene şi-a bătut joc de mine... Helene, neruşinata, care şi-a bătut joc de Ilion şi ilionii au crezut-o... Ilionul, cetatea mea, a crezut-o pe perfida de Helene şi nu m-a crezut pe mine, fiica regelui Priam... Ilionul nu m-a crezut...

Cassandra se înapoie în fugă în templu, de unde reveni imediat cu mai multe făclii în mână şi începu să alerge prin cetate.

...Ilionul nu m-a crezut pe mine, preoteasa zeilor, ci pe destrăbălata de Helene...

Alex Pole simţi o gheară răscolindu-l la fiecare torţă aruncată de Cassandra în locuri care se aprindeau imediat.

- ***Ilionul va pieri, a spus zeul luminii... Să-i dăm lumină, zeului Apollon...***, urla acum Cassandra în goana ei dementă prin cetatea adormită.

Alex ştia ce avea să urmeze. Troienii se vor trezi prea târziu pentru a stăvili focul şi atunci când porţile vor arde, moartea va năvăli în cetate, purtată de războinicii ahei.

Imaginea se ondulă iar şi arheologului i se oferiră mai multe cadre ale apocalipsului:

...Undeva, într-o piaţă, Deifob, ultimul soţ al Helenei este ucis în torturi şi Menelaos rânjeşte, ţinând-o de braţ pe Helene, care priveşte nepăsătoare, cu zâmbetul pe buze, deşi machiajul i-a crăpat de la căldura flăcărilor şi frumuseţea a trecut demult, rămânând o femeie bătrână care nu-şi mai poate ascunde vârsta...

...Astyanax, fiul lui Hector, este aruncat dintr-o casă pe fereastră, zdrobindu-se de pietre, în faţa mamei sale, Andromaha, care fusese violată de Pyrrhos, fiul lui Ahilleus...

...Rezemat de un zid, cu sabia plecată, Odysseus urmăreşte îngândurat ultimele zvârcoliri ale soldatului pe care tocmai l-a răpus...

...Priam este ucis tot de Pyrrhos, un fel de trimis al morţii, în faţa bătrânei Hecabe, a cărei faţă parcă a împrumutat aceeaşi mască a durerii de pe chipul Andromahei...

...În sala tezaurelor troiene Agamemnon priveşte încremenit, cu ochii strălucind de lăcomie, bogăţiile adunate acolo...

...Cassandra este violată chiar în templul Athenei de Aiax Oileu, a cărui spadă stă aruncată lângă bustul spart al zeiţei înţelepciunii...

Alex Pole era - sau fusese - arheolog, şi ştia că Istoria a însemnat, de cele mai multe ori, moarte. Dar între a citi cărţi şi a fi martor direct era o distanţă enormă. Şi simţi o lacrimă imaterială prelingându-se pe obrazul său nevăzut.

Apoi auzi o voce liniştită, sau poate nu o voce, ci un miros, sau o altă senzaţie nelămurită, un gând, pe care însă îl percepu foarte clar. Ştia că este Kalhas, sau acela pe care îl cunoscuse sub numele de Kalhas.

„Aceasta este Istoria, Alex. Trecutul, după cum vezi, este la fel de dinamic ca şi prezentul.“

Arheologul dori să-i poată râde în nas, ironic. Reuşi însă să-i răspundă în acelaşi mod, fără nici un efort aparent:

„Nu dinamică, profetule, ci mai curând mincinoasă, ca şi prezentul!“

„De ce, Alex? Nimeni n-ar fi avut pretenţia ca totul să fi fost păstrat de Homer şi de Arktinos întocmai ca în realitate. Istoria trebuie să fie nu numai informaţie, ci şi artă.“

„De-acolo, de unde vii tu, sunteţi mulţi filozofi? Vă plimbaţi prin trecut şi deveniţi mai înţelepţi, cu fiecare om care moare lângă voi?“

„Nu fi ironic, Alex. Ce te face să crezi că vin din viitorul tău?“

Întrebarea îl descumpăni pe arheolog.

„Păi, călătoria în timp...“

„Călătoria în timp ţine foarte puţin de tehnologie, sau aşa cum înţelegi tu tehnologia. Este mai curând un mod de a privi universul. Şi a fost, şi este dintotdeauna la îndemâna oamenilor. Este, dacă vrei, unul din atributele divinităţii...“

„Te crezi Dumnezeu, Kalhas? Aşa, cum te plimbi de-a lungul veacurilor şi modifici câte ceva, pe ici, pe colo, ai puterea

în mână, nu-i aşa? Păi n-ai de gând să mă ucizi şi pe mine, dacă n-o să am chef să te venerez? Mă scârbeşti, profetule... “

Gândul lui Kalhas păru încărcat de tristeţe:

„Linişteşte-te, Alex! Eu nu am modificat nimic. Sau nu mai mult decât ai modificat tu. Şi când m-am referit la divinitate, am făcut-o în ideea că şi oamenii, toţi oamenii, sunt parte a unui mare plan divin, indiferent de credinţele lor. Nu-i vorba de a fi sau nu nişte aleşi, nişte profeţi, nişte supermani, sau nişte despoţi ordinari doritori de sânge şi putere. Parcă ai spus odată că te interesează Istoria şi nu politica. Şi totuşi ai acceptat jocul unei puteri militare care, dacă ai fi obţinut rezultate remarcabile, şi le-ar fi însuşit în numele concepţiilor ei dictatoriale. Ai fi contribuit astfel în mod direct la modificarea Istoriei viitoare. În ciuda faptului că afirmai, îţi aminteşti, că descoperim ceea ce dorim. Aici, greşim cu toţii, se pare. Nu descoperim ceea ce dorim, ci transformăm ceea ce descoperim în ceea ce dorim, fără să înţelegem...“

„De asta m-ai adus aici?“

„N-ai înţeles, nu te-am adus eu aici... Există ceva în structura Istoriei, sau poate chiar în urzeala Timpului, care nu se poate modifica. Acel ceva este mitul. Ai văzut, indiferent de realitate, Istoria păstrează mitul, şi nu faptele. Şi nu vorbesc de certurile de beţivani dintre olimpieni, sau nemulţumirea lui Ulise faţă de etern credincioasa sa Penelope, ci de faptul că nimeni nu şi-a închipuit că faimosul cal troian a fost un cal care a speriat o biată Cassandra cu minţile rătăcite, că o cetate atât de puternică a fost ruinată de o mică preoteasă a zeilor...“

Pole simţi tristeţea celuilalt ca fiind aproape materială, invadându-l încetul cu încetul.

„Şi atunci, ce caut eu aici? Cine m-a adus? Ce am eu de-a face cu mitul Troiei şi-al Cassandrei?“

„Poate este un vis... Dar tu ştii cu adevărat ce este visul?“

„Poate că visul este ceva esenţial, care ne ajută să trăim, ceva ca aerul şi hrana...“

„Nu, Alex, nu doar să trăim, ci să cunoaştem, să înţelegem. Visul este o formă de inţiere, de evoluţie. Trebuie să avem curajul de a căuta şi a studia adevărul în faţă. Vrei să continui?“

Pole se simţi din nou descumpănit:

„De ce eu, Kalhas? Sunt un ales, cumva?“

„Nu există aleşi, domnule Alex Pole. Pur şi simplu a venit vremea ta. Sau poate nu, poate este încă prea devreme, chiar dacă, într-un anume fel, omenirea a irosit deja prea mult timp prosteşte.“

„De câte ori ne-am mai întâlnit până acum, Kalhas?“

Pentru prima oară gândul celălalt ezită.

„Ai reuşit să mă surprinzi, Alex. Şi mă bucură lucrul acesta. La revedere, aşadar...“

„Stai!“ se repezi arheologul. „Cum, doar la revedere şi atât?“

„La revedere, înseamnă pe curând, domnule Alex Pole... Îmi pare rău că nu vei descoperi antardhana pe valea Indului. Dar ai urcat deja o treaptă. Şi, într-un anume fel, mi-e şi puţin milă de tine...“

„Mai stai puţin, Kalhas!“

Dar nu-i mai răspunse nimeni. Iar el rămase îngândurat, în timp ce întunericul din jurul lui ondulă şi se lumină treptat. Apoi îşi dădu seama că devenise conştient de trupul său şi că zăcea pe spate, cu ochii închişi.

Deschise ochii şi privi indiferent camera albă de spital unde se afla. Privi ceasul cu calendar de pe noptieră. Două ore în Troia, întâmplâtor, îşi zise încercat de sentimente contradictorii. Întinse mâna după butonul care chema asistenta dar mâna i se opri la jumătatea drumului. Brusc îşi dădu seama cu cine semănau foarte bine ochii profetului Kalhas, căutătura aceea pătrunzătoare, dar blândă. Cu ochii decanului de Istorie de la Universitatea din Delhi. Sau, mai curând, aşa cum ar fi arătat acei ochi în urmă cu treizeci sau patruzeci de ani. Respiră adânc, îşi retrase mână de lângă buton şi se întinse iar în pat, relaxat, murmurând ca pentru sine: „Deci, pe curând, Kalhas...“